ԵՐԿՈՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ — ՏԱՐԻ — ԹԻՒ — 587 — ՇԱԲԱԹ — 11 — ՄԱՅԻՍ 1863

ՄԱՍԱՓԱՅ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Տարեկան գինն է. 6 Արծաթ Մեճիտիէ։
Վեցամսեայ 3 1/2 ,,,
Մէկ ծանուցումը տողին 2 դուրուշ է
Ստորագրութիւնները կանխիկ են։
Ստորագրութիւնները ամեն ամսոյն 1ի եւ 15ին կը սկսին։

Դուրս երթալիք լրագիրներուն համար ծախքը առնողին վրայ է։
Լրագրոյս վերաբերեալ համակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն Խմբագրին պիտի ուղղուի. եւ ասոնց համար ծախքը խրկողին վրայ է։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 11 ՄԱՅԻՍ

ՊՕՐՍԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

Մարսիլիա 16 մայիս։

Յորմն՝ կիզնայ, 125, — Դանուբ, 28 50։ — Ֆոնտս 69 35։ — Քոնսոլիտէ 92 1/8։ — Օսմանեան նոր փոխառութեան բաժինները 567 ֆր. 50։

Լոնտրա 18 մայիս։

Արմանիք աղէկ կը հանին։ — Եգիպտացորեն 52-53 50։ Գարի 24 6։ — Օսմանեան Քոնսոլիտէն 54 1/8 չափը առնուած։

Պանքան իր դրամագլուխը հարիւրին երեք ու կէսի հանեց։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Եւրոպայի հասարակաց կարծիքն այս օրերս մեծ յուզման մէջ է Անգղիոյ արտաքին գործոց պաշտօնէին մէկ առանձնաբանութեանը պատճառաւ, որուն մէջ Լեհաստանի խնդրոյն բացարձակ լքում մը կը տեսնուի Անգղիոյ կողմանէ։

Լոնտրայի վաճառականներն ու սեղանաւորները քաղաքապետին պալատը ժողով մը ընելով՝ 'ի նպաստ Լեհաստանի աղերսագիր մը ստորագրեր և խորհրդարանին մատուցեր էին։

Լորտ Ռասլ (Անգղիոյ արտաքին գործոց պաշտօնեայն) յիշեալ աղերսագրին առթիւն հեռաւեալ յայտարարութիւններն ըրաւ, որ խորին տրտմութիւն պատճառեց Լեհաստանի բարեկամներուն և կրնայ ըսուիլ համայն աշխարհաց։

«Ձեմ ուզեր, ըսաւ, որ Եւրոպական տէրութեանց կողմանէ 'ի նպաստ Լեհաստանի եղած դեսպանական միջնորդութիւնն ու անոր արդիւնքը վարդի գունով տեսնուի։ բայց չեմ ալ ուզեր որ Լեհաստանի ժողովուրդը մոքէն անցունէ երբեք թէ Անգղիա իրեն համար գէնք կառնու և դեսպանական միջնորդութենէ զատ ուրիշ բան մը կընէ։

Ասոնք ըսելէ ետեւ լորտ Ռասլ վստահութիւն կը յայտնէ Ռուսիոյ Կ. Ալէքսանդր կայսեր անկեղծութեանը վրայ, և կ'աւելցնէ թէ Լեհաստանի մէջ խաղաղութիւն հաստատելու առաջին պայմանն է երկրին քաղաքական և դատաստանական վարչութիւնը վստահութեան արժանի մարդոց յանձնել, և Լեհ ժողովրդեան կողմէն ընտրուած ազգային երեսփոխանական ժողով մը հաստատել։ Ասկէց աւելի բան մը ապասելը՝ խաբել է Լեհաստանը և Եւրոպան։ Անգղիա ասոնք խնդրելէ աւելի բան մը չկրնար ընել։»

Լորտ Ռասլի այս յայտարարութիւնները կը հասկցուի թէ Անգղիոյ ու Դաղղիոյ կառավարութեանց մէջ կարծեաց համաձայնութիւն չկայ Լեհաստանի խնդրոյն նկատմամբ և երկուքին խորհուրդն ու նպատակը տարբեր են իրարմէ։ Դաղղիա կերևի թէ իր միջնորդութեան ապարդիւն ելնելուն չպիտի կրնայ հանդուրժել։ և թէպէտ առայժմ գործը բարեկամական միջնորդութեան սահմանէն դուրս եղած չէ, բայց նշաններ կան որոնք յիշեալ տէրութեան կողմէն զինուորական միջամտութիւն մը հաւանական կընեն։

«Քաղաքական անցքերուն ընթացքն ուշադրութեամբ դիտողները կրնան նշմարել, կըսէ Թայմզ, որ Լեհացիք այս միջոցին նոյն բացարձակ վստահութիւնն ունին Դաղղիոյ ձեռնտուութեանը վրայ՝ որն որ Սարաենեացիք ունէին Իտալիոյ պատերազմին մէկ երկու ամիս առաջ։

«Այս վստահութիւնն անշուշտ տարտամ յոյսէ մը աւելի գօրաւոր բանի մը վրայ հիմնեալ պէտք է ըլլայ։ Արդէն Փարիզէն հարցում եղած է Լեհաստանի ապստամբութիւնը վարող դաղտնի յանձնաժողովին, թէ ապստամբները կրնա՞ն տակաւին երկու ամիս դիմանալ, և «այո՛» պատասխան եկած է։

«Երկու ամսին մէկ մասն արդէն անցաւ, և Լեհաստանի ապստամբութիւնը՝ փոխանակ զսպուելու՝ մեծապէս ընդարձակեցաւ։

«Ամենապէս խոնարհուած է որ մինչեւ մէկ կողմանէ ջանք կըլլայ համոզելու Անգղիա և Աւստրիա որ Դաղղիոյ հետ միաբան գործեն, միւս կողմանէ Նաբոլէոն կայսրը կը պատրաստուի՝ եթէ հարկ ըլլայ՝ իր նպատակին միայնակ աշխատելու։

«Երբոր Նաբոլէոն կայսրն Անգղիոյ, Տաճկաստանի և Սարաենիայի հետ միաբանութեամբ Գրիմիոյ պատերազմն ըրաւ, երկիր ձեռք բերելու աչք չունեցաւ։ Բայց երբոր միայնակ Իտալիա գնաց, հեռաւանքը Նիսսայի և Սաւոյի գաւառներուն Դաղղիոյ հետ միանալը եղաւ։

«Շուէտի թագաւորը արտիւ և հոգով լեհացւոց հետ է։ ապրն ալ պատրաստ կերևի թագաւորին եռանդերթալու։ Տարակոյս չկայ որ Դաղղիա Ռուսիոյ դէմ պատերազմ բանալու ըլլայ նէ՝ Շուէտ ալ Ֆինլանտան վերադարձնելու ձեռք բերելու պայմանաւ կը միանայ անոր հետ։»

Հարաւային Ռուսաստանէն եկած լուրերու նայելով՝ ռուսական Լեհաստանի բոլորտիքն գաւառներն ալ ոտք ելեր են, և ապստամբութիւնը մինչև Օտեսայի տասն և հինգ մղոն մնալով տարածուեր է։

Բազմաթիւ ռուս հրամանատարներ օրէ օր ապստամբաց հետ կը միանան, եւ լեհացիք նշանաւոր յաջողութիւններ ձեռք կը բերեն եղեր ռուսաց զօրքերուն դէմ։

Անգղիական Օրնինկ Բոսթ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Յունաստանի խնդրոյն համար կազմուելիք դեսպանաժողովը քանի մը օրէն պիտի բացուի Լոնտրայի մէջ։

Պավիէրայի կառավարութեան առաջարկուած է որ Օթոն թագաւորին Յունաստանի գահէն հրաժարումը սոյն դեսպանաժողովին ներկայացնէ։ և թէ որ այս առաջարկութիւնը չընդունի, մեծ տէրութիւններն Օթոնին Յունաստանէն վռնտելիքը օրինաւոր պիտի հրատարակեն և Տանիմարքայի Կիւլեօմ իշխանին ընտրութիւնն ալ պիտի հաստատեն։

Քանի մը դժուարութիւններ, մանաւանդ նոր թագաւորին որդւոյն յունական կրօնքին մէջ դաստիարակուելու խնդիրը՝ դիւրացած են։ միայն գանձային կարգադրութեան վերաբերեալ մէկ քանի որոշումներ կան ըլլալիք, որոնք կը յուսացուի թէ ապահով և գոհացուցիչ լուծում մը կընդունին։

Երբոր դեսպանաժողովը պաշտօնական կերպով վաւերացընէ Յունաստանի մէջ եղած փոփոխութիւնը, Յունաստանէն դացող պատգամաւորները՝ որ Քօբէնհակ կը դանուին՝ արքունի թագը պիտի մատուցանեն Կիւլեօմ իշխանին, որ Եւրոպայի հաճութեանը համեմատ հանդիսաւոր կերպով Յունաստանի թագաւոր պիտի հրատարակուի։

Լոնտրայէն մայիս 7/19 թուով հեռագրագրութիւն մը կը ծանուցանէ թէ Ամերիկայի Մինցեալ Նահանգաց Գիրեսերիքսպուրկ քաղաքին մօտ մեծ և արիւնռուշտ պատերազմ մը եղեր է, որուն մէջ հիւսիսականք յաղթուեր են՝ երկու կողմանէ ահագին կորուստ ընելով։

Մէքսիկայէն եկած վերջին լուրերէն կիմացուի թէ Մէքսիկացւոց Բուէպլա անուն մեծ և հզօր քաղաքը Դաղղիացիք առեր են սաստիկ պատերազմով մը, և միայն երկու բերդ մնացեր է, զորոնք առանց պատերազմի կրնան առնուլ։

Այս քաղաքին առնուելովը կը դիւրանայ Մէքսիկայի մայրաքաղաքին ալ առումը, վասն զի քանի մը մղոն միայն հեռու է Բուէպլայէն, և անոր չափ ամրութիւն ալ չունի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հոլեքշաբթի օրը պատերազմական գործոց պաշտօնեայ Բարձր Գուստաւ փաշային ապարանքը յանձնաժողով մը կազմուեցաւ տերութեան դանձային վիճակը քննելու և եկեմտական հաշիւները կարգադրելու համար։

Այս յանձնաժողովին ներկայ էին տերութեան նախարարներէն շատերը և ուրիշ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ ու հաշուակալներ։

Կ. Պոլսոյ մաքսատան ներկայ 1863 տարւոյս եռամսեայ հաշիւներն անցեալ տարուան եռամսեայ հաշիւներուն հետ բաղդատելով՝ կը տեսնուի որ տերութեան եկամտից այս ճիւղը մեծագունաւոր տարբերութիւն ունի անցեալ տարուան վրայ։ Օրինակի համար այս տարուան յունուարամսոյ մաքսատան մուտքն եղած է 4·295·758 ղուրուշ, առանց հաշուելու ոգելից ըմպելեաց և ծխախոտի տուրքը, մինչդեռ անցեալ տարուան յունուարի մուտքն եղած էր 1·327·299։ Նմանապէս անցեալ տարուան փետրուարի մուտքն էր 1·664·958 ղուրուշ, այս տարուանն է 4·385·614 ղուրուշ։ Այս տարուան մարտ ամսոյ մուտքն է 4·975·477 ղուրուշ, մինչդեռ 1862ի մարտ ամսոյ մուտքն եղած էր 2·734·093 ղուրուշ։

Այս եռամսեայ հաշուէն կը տեսնուի որ տերութեան ներկայ տարւոյս մաքսային մուտքն անցեալ տարուանէն գոնէ կրկնապատիկ աւելի պիտի ըլլայ։

Մայրաքաղաքիս Ժուռնալ լրագիրը մօտ օրերս բացուելիք Օսմանեան կայսերական Պանքային վերաբերեալ պայմանագրութիւնն հրատարակած ըլլալով, անոր մէջէն Պանքային գործողութեանցը վերաբերեալ կարևոր յօդուածները քաղելով հոս կը դնենք։

Պանքան օգոստափառ Մէճիտիէին բարձր պաշտպանութեանն ու իր կառավարութեան հսկողութեանը ներքև պիտի ըլլայ։

Պանքային դրամագլուխն առայժմ երկու միլիոն եօթն հարիւր հազար անգղիական լիրա կամ վեթսունեւեօթն միլիոն հինգհարիւր հազար ֆրանք պիտի ըլլայ, հարիւր երսունեւհինգ հազար բաժնի վրայ, ամեն մէկ բաժինը հինգ հարիւր ֆրանք, որուն կէսը Պանքան գործի սկսելու ժամանակը պիտի վճարուի։ Այս դրամագլուխը պիտի կրնայ աւելնալ՝ նոր բաժիններ հանուելով։

Պանքան հիմնադրող ընկերութեան արտօնութիւնը երսուն տարուան համար տրուած է՝ գործողութեան սկսած օրէն հաշուելով։

Պանքային կայանը Կ. Պոլսոյ մէջ պիտի ըլլայ։ բայց ուզածին չափ ճիւղեր պիտի հաստատէ կառավարութեան հաւանութեամբը։

Պանքային վարչութիւնը երկու կամ երեք անօրէններու և երեք անդամէ բաղկացեալ վարչութեան ժողովի մը ձեռքը պիտի կատարուի, զորոնք Լոնտրա և Փարիզ գտնուող հիմնադիրները պիտի ընտրեն։ Այսպիսի կառավարութիւնն ալ իր կողմանէ վերատեսուչ (նազիր) մը պիտի դնէ, որ առանց վարչութեանը խառնուելու՝ տեղեկութիւն պիտի ունենայ գործողութիւններուն, և սոյն կանոնաց ճշդիւ գործադրութեանը պիտի հսկէ։ Ասկէց զատ համարակալ մը պիտի դնէ, որ արքունի գանձուն և Պանքային մէջ եղած գործողութեանց հաշիւները քննէ։

Պանքան իրաւունք պիտի ունենայ ընտակ վոռս տալու, սենեկանոցներու, արժէքներու, վաճառքի և քննէմաններու վրայ, որոնք Պանքային քննութեանն ու հսկողութեանը ներքև պիտի գրուին։ նմանապէս իրաւունք պիտի ունենայ առևտրական թուղթեր կոտրելու, աւանդներ առնելու, փոխանակագիր դնել վաճառելու, ուրիշներու հաշուին վաճառք դնել վաճառելու, վերջապէս Պանքայի մը պաշտօնին վերաբերեալ ամեն գործողութիւններ ընելու։

Պանքան արտօնութիւն պիտի ունենայ մինակ ինքը տոմակ հանելու, որ ձեռքէ ձեռք պիտի անցնին և ներկայացնողին պիտի վճարուին։ Այս վճարումը Պանքային կայանէն կրնայ պահանջուիլ։ սակայն դուրսի ճիւղերուն տոմակները կրնան Կ. Պոլսոյ Պանքայէն վճարուիլ, եթէ Պանքային վարչութիւնը յարմար գտաւ։ Կ. Պոլսոյ պանքայէն եղած տոմակներն ալ ճիւղերէն կրնան վճարուիլ՝ Պանքային վարչութեան հրամանաւն և որոշելիք պայմաններով։ Պանքային տոմակները դրամի պէս պիտի շրջարերին իրենց եղած տեղերուն սահմաններուն մէջ, և ամեն տեղ տերութեան մասուհիներէն ընդունուին՝ կառավարութեան հետ պէտք եղած պայմանները որոշուելէ ետև։

Պանքային տոմակները տաճկերէն

լեզուաւ պիտի ըլլան, և երկու հարիւր դուրուշնոցէն վար տոմսակ չպիտի ելնէ՝ առանց կառավարութեան հաճութեանը։ Տոմսակները կառավարութեան կողմանէ դրուած վերատեսչին կնիքը և վարչութեան անգամներէն յատկապէս որոշեալ մէկու մը ստորագրութիւնը պիտի ունենան։

Պանքան գործի սկսած օրէն մինչև երկու տարի՝ իր հանած տոմսակներուն գոնէ կէսին հաւատար մեռաղեայ դրամ պատրաստ պիտի ունենայ միշտ իր սենտուկներուն մէջ, և երկու տարիէն ետև գոնէ երրորդ մասին հաւատարը պիտի ունենայ։

Կառավարութիւնը կը խոստանայ որ Պանքային արտօնութիւնը որչափ ժամանակ որ կը տևէ (30 տարի), բնաւ որ և իցէ տեսակ թղթադրամ չհանէ. ոչ ալ սոյն արտօնութիւնն ունեցող ուրիշ Պանքա մը հաստատուելու հրաման տայ։

Պանքան Կ. Պոլսոյ մէջ տերութեան ամէն գանձային գործողութիւններն իւր վրայ պիտի առնու. այսինքն մէկ կողմանէ տերութեան գանձը գալիք բոլոր եկամուտներն ինք պիտի գանձէ, և միւս կողմանէ ելևմտից պաշտօնատուներն իր վրայ քաշուած բոլոր վճարքները պիտի ընէ։

Պիտի կրնայ նաև Իզմիրի, Տրապիզոնի, Պէրութի և Սէլանիկի մէջ՝ ուր առջի օրէն ճիւղեր պիտի հաստատէ, Ելևմտից պաշտօնատան կողմանէ իրեն նշանակուած դաւառական եկամուտներն ընդունիլ։ Կառավարութիւնը պիտի կրնայ նոյն պաշտօնը յանձնել իրեն նաև այն տեղերը՝ ուր Պանքան ճիւղեր հաստատէ։

Պանքան պիտի կարենայ Ելևմտից պաշտօնատուներէն միայն ելած Սէրկիները, որոնք հաստատ վճարօր պիտի ունենան որ ինքնուն օրը չպիտի անցնի, և տակաւ պիտի ունենան որ հարիւրին վեցէն աւելի չպիտի ըլլայ։ Պանքան այն Սէրկիները վճարօրին պիտի դոյե ստացած արքունի եկամուտներովը։ և երբոր եկամուտները չբաւեն, աւելցուկը կառավարութեան համար բացած հինգ հարիւր հազար լիրա վարկին (քրէտի) հաշուին պիտի անցուցնէ։

Պանքան մանաւորապէս իր վրայ պիտի առնու տերութեան ներքին պարտուց տոկոսին և դլխամասին վճարքը, և արտաքին պարտուց տոկոսին և դլխամասին վճարմանը յատկացեալ գումարներն ալ իրենց տեղը պիտի հասցնէ. և այս երկու վճարքներուն համար ալ հարիւրին մէկ քօմիսիոն պիտի ընդունի։ Տերութեան գանձուն համար ընելիք վերոյիշեալ դործողութեանց համար ալ տարին քանի հազար անդղիական լիրա վարձք պիտի ընդունի։

Պանքան կառավարութեան դրամական գործակատարը պիտի ըլլայ թէ՛ ներսը և թէ՛ դուրսը։ Պէշլիկներուն բարձմանը վերաբերեալ գործողութիւններն ալ իր վրայ պիտի առնու, այս մասին պէտք եղած միջոցները կառավարութեան հետ որոշելով։

Կառավարութիւնը Պանքայի շէնքին շինութեանը համար պէտք եղած դեւերները ձրիապէս վարձու՝ պիտի տայ Պանքային, և արտօնութեան ժամանակը լրանալուն՝ կառավարութիւնը պիտի տիրէ այն տեղին՝ շինութեան ծախքը վճարելով։ Կառավարութիւնը հնար եղածին չափ՝ պիտի դիւրացնէ Պանքային ճիւղերուն շինութեանը համար հարկաւոր եղած տեղերը. և թէ՛ մեծ Պանքային և թէ՛ անոր ճիւղերուն ապահովութեանը համար անհրաժեշտ եղած զինուորական պաշտպանութիւնը պիտի շնորհէ։

Պանքային կտրել տրուելիք արժէթուղթերը գոնէ երեք պատու աւոր ստորագրութիւն պիտի ունենան և վճարօրնին ալ ինքնուն օրէն աւելի պիտի չըլլայ։ Ներքեւ ստորագրութեանց մէկը պակաս եղած ժամանակ՝ անոր տեղ առ հաւատչեայ (ըէհին) կրնայ տրուիլ։

Պանքան չպիտի ընդունի այնպիսի արժեստոմ, փոխանակագիր կամ մուրհակ՝ որոնք տերութեան դրոշմովը վաւերացած չեն։

Ամեն ամիս իր հաշուեկշիռը պիտի շինէ և Կ. Պոլսոյ լրագիրներուն մէջ պիտի հրատարակէ։

Պանքային բաժանորդներն իրենց դրուած բաժիններուն գումարին չափովը միայն պատասխանատու են։

Բաժանորդաց Ընդհանուր ժողովը կը բաղկանայ այն ամէն բաժանորդներէն՝ որոնք գոնէ երսուն բաժին առած են։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Սահմանադրութեան գործադիր Յանձնաժողովոյ առած հրահանգացը համեմատ մայրաքաղաքիս Թաղերուն մեծ մասին մէջ ընտրողական ցանկերը երկու շաբաթէ ի վեր շինուած լմնցած են, և ամէն մարդ անհամբերութեամբ ընտրողական գործողութեանց կատարուելուն կը սպասէ՝ որպէս զի ժամ առաջ կանոնաւոր վարչութիւն մը հաստատուելով Աղդն իր ներկայ տագնապալի վիճակէն ազատի։

Ներքադրաբար մայրաքաղաքիս Թաղական խորհուրդներէն ոմանք (երկու կամ երեք), ընդհանուր ազգին այս օրինաւոր բաղձանացն ու ակնկալութեանը արգելք կըլլան անհիմն դիտողութիւններ ընելով գործադիր Յանձնաժողովոյ հրահանգացը դէմ, և զանոնք անգործադրելի թողլով։

Եւ յոյսիսի անարդարանալի ընթացքի մը վրայ՝ որ ներքին ապօրինաւոր կամ յետադէմ դիտումներու արտաքին պատրուակ մը կը թուի մեզ կուգէինք անաչառ խորհրդածութիւն մը ընել, բայց մեր ընելիքը ըստ մասին կատարած է ուստումնական արժանապատիւ բարեկամի մը հեռաւոր նամակը՝ զոր ողջամիտ հասարակութեան ուշադրութեանը՝ կը յանձնենք։

Մեծարգոյ խմբագիր Մասիս պատուական լրագրոյ.

Քաղաքական անուրանալի ճշմարտութիւն մ'է որ ազգային դաղափարի քուէարկութեամբ ընտրուած երեսփոխանական ժողով մը բոլոր ազգին կամքը կը ներկայացնէ, անոր վստահութիւնը կը վայելէ և բացարձակ իշխանական զօրութիւն մը ունինոյն ազգին վրայ։ Ազգը անոր վրայ սահմանադրապէս որոշուած պաշտօն մը կուտայ, և կը պահանջէ որ նոյն պաշտօնը ըստ օրինայ կատարէ՝ զանի պատասխանատու ճանչնալով։

Առհասարակ հայերը Սահմանադրական վարչութեան մը փոքր ժամանակ վիճակելով այս ճշմարտութիւնը փորձով ըմբռնած են, և իրենց ազատ կամօքը ծնած ժողովի մը կարեւորութիւնը և բարձր խորհուրդը կը ճանչնան։ Սակայն զարմանք որ կան այնպիսի հայեր ալ, որ կամազիտութենէ կամ դժկամակութենէ տակաւին այս սկզբունքը չդիտեն կամ հասկընալ չեն ուզեր։

Բնականապէս մեր խօսքը Սահմանադրութեան գործադիր Յանձնաժողովին վրայ պիտի դառնայ։ Հեռուէն մեր խմացածինն այսպէս՝ այս ժողովը քանի որ հաստատուելէ է, չի յուսացուած մէկ քանի տեղերէ դիմադրութեան և անվստահութեան նշաններ կը տեսնէ։ Սահմանադրութեան գործադիր Յանձնաժողովին պաշտօնն է անոր էական արտադրութիւնները գործադրել և ազգային նոր վարչական մարմին մը կազմել։ Այս գործը որչափ ծանր, այնչափ ալ փափուկ է՝ ազգին անիշխանութենէն յետաջ եկած տաքտամ և երկպառակ վիճակին նայելով։ Հետեւապէս՝ ոմանք՝ Սահմանադրութեան այս ինչ կէտը գործադիր Յանձնաժողովը գործադրելու իրաւունք չունի կըսեն. ոմանք՝ պէտք է որ արդի թաղական խորհրդոց չդպչի կըսեն. այլք՝ իւր գործը լոկ գրաւոր հրահանգ մը գրել, երեսփոխանութիւնը հաստատել և լուծուիլ կը քարոզեն. ուրիշներ ալ թողման առաքելոյն թերահաւատութիւնը իրենց կանոն ընելով՝ «Մինչեւ որ Սահմանադրութիւնը չի տեսնեմ և մատս վրան չի կսկսեմ՝ Յանձնաժողովին հրահանգին ականջ չեմ կախեր» կը պոռան. ոմանք ալ՝ եթէ ճշմարտամտութեան պատճառ մը չկրնան մէջ բերել, իրենց տրուած հրահանգները չի հասկընալ կը ձեւանան։

Նախ կը լսէինք որ Սահմանադրութեան գործադիր Յանձնաժողովին մէջ կարծեաց տարաձայնութիւն կայ անոր գործադրութեանը կատարմամբ. հիմա հաստատութեան մէջ պըտտող տարաձայնութիւնները կը լսենք, որ խիստ ցաւալի, մնասակար և ապօրինաւոր են։

Քննենք այս տարաձայնութեանց չարժառիթը։ Ի՞նչ ըսել կուզեն անոնք որ Սահմանադրութիւնը հրատարակելէ առաջ մեզի տրուած հրահանգներն անընդունելի են կըսեն։ Ասոնք կուզեն անշուշտ որ Սահմանադրութիւնը տպուած տեսնեն և բաղդատեն իրենց տրուած հրահանգին հետ, այնպէս որ եթէ հրահանգը Սահմանադրութեան համաձայն դտնեն՝ դայն գործադրեն, ապա թէ ոչ՝ բողոքեն։ Այս փափաքը՝ որ առ երեւոյթս օրինաւոր կը թուի, կը նմանի այն մարդուն փափաքին, որ նաւ մը կը դնէ և առանց նաւական հմտութիւն ունենալու, ինքզինքը նաւաստի տեսնելով նաւապետ ալ կը կարծէ։ Սահմանադրութիւնը Աղգինն է. սակայն գործադրիչը բոլոր ազգը չէ և չկրնար ըլլալ. իշխանութիւն մը պէտք է որ անոր գործադրութեանը հսկէ. այս իշխանութիւնը գործադիր Յանձնաժողովն է, որ կամ վստահութեան արժանի է՝ կամ ոչ. եթէ ոչ՝ ինչու համար ազգը դայն ընտրեց, և չատերն անոր անօրէնութեանց կը հնազանդին. եթէ է՝ ի՞նչ կը նշանակէ ոմանց հակառակութիւնը՝ եթէ ոչ ապստամբական կամ անիշխանասիրութեան յարձումը։

Ի հարկէ ազգն ալ իրաւունք ունի հսկելու գործադիր Յանձնաժողովին ընթացքին վրայ, որպէս զի անսահմանադրական քայլ մը չառնու, և ասոր համար տպեալ Սահմանադրութիւնը ձեռքը ունենալու է։ Սակայն այս հսկողութեան արդիւնքն ալ իր ներդործութեան ժամանակն ունի. ապա թէ ոչ՝ պէտք է ըսել որ Յանձնաժողովն իր երեսփոխանական կերպարանքը կորուսած և լոկ գործիք մը դարձած կըլլայ այն ամենայն կուսակցութեանց առջեւ, որոնք Սահմանադրութեան տրամադրութիւններն ըստ քմայ բացատրելով՝ յարաժամ լողոք և աղմուկ բառնալու տրամադրութիւն ունին։ Ակէց զատ՝ մինթէ Ընդհանուր ժողովը գործադիր ժողովը ընտրելէն ետեւ անոր առջեւ պայման մը դրաւ. մինթէ ըսաւ անոր «Ահա ղձեզ ընտրեցի սա պայմանաւ որ ձեռքերդ կապես նստիս, և կամ Միւհէնտիսեան տպարանին դրաչարներուն վրայ հսկողութիւն ընես և մինչեւ որ Սահմանադրութիւնը տպագրուելով չհրատարակուի՝ ձեռն 'ի գործ չդարնես. վասն զի որչափ որ քու վրադ վստահ եմ, կը վախնամ որ ինձի խաղ մը կը խաղաս և կը խաբես։» Արդեօք այսպիսի անհեթեթ պայման մը կա՛յ։ Արդեօք գործադիր Յանձնաժողովին հրահանգներուն միտ չդնող քաղաքագէտները կրնան հնարել որ այսպիսի տարօրինակ պայմանաւ երեսփոխական ժողով մը կազմել հնարին ըլլայ։ Արդեօք դիւրին բան է որ ազգին աչքը իր վրայ դարձուցող, անոր վստահութիւնը վայելող, ազգասիրութեան ու պատասխանատուութեան նշանակութիւնը քաջ ճանչցող և ազգին ու աէրութեան առջեւ մեծ պարտք մը կատարող ժողով մը՝ ամէն մարդկային զգացում և պատիւ անդոնէ, իւր ուխտին դրժէ, և ազգն ու աէրութիւնը խաբէ՝ Սահմանադրութեան տրամադրութիւնները չարաչար գործածելով։ Այսպիսի ոճիր մը գործելու համար պէտք էր որ հին և նոր Սահմանադրութիւններն և Բ. Դրան արձանագրութիւններն անհետացած ըլլային, և կրկին Յանձնաժողովոյ անդամոց յիշողութիւնը խանդարած կամ կորած ըլլար, ինչպէս որ սահմանադրասէր պատուաւոր անձ մը այսպիսի անտեղի առարկութիւն ընողներուն ըսեր է։

Իսկ անոնք որ կը պնդեն թէ երեսփոխանաց ընտրութիւնը թաղական խորհրդոց կազմութենէն առաջ պէտք է ընել, Սահմանադրութեան որ տրամադրութեան վրայ կը հիմնեն իրենց կարծիքը։ Անտարակոյս 1860ի Սահմանադրութեան վրայ կը դտանեն, որն որ 1863ի Սահմանադրութեան բոլորովին հնանոր։ Այն ատեն ընտրողութեան իրաւանց սահման չկար, այսինքն թէ թաղական և թէ երեսփոխանական ընտրութիւններն ընդհանուր քուէարկութեամբ հաստատուած էին. իսկ այսօր ոչ միայն ընտրողները երկու կարգի բաժնուած են, այլ և սահմանադրապէս, այսինքն թաղեցւոց կողմէն ընտրուած թաղական խորհուրդներով ընտրողական ժողովներ պիտի կազմուին, որ երեսփոխանական ընտրելեաց՝ ցուցակները պիտի պատրաստեն և անոնց ընտրութեանը պիտի հսկեն ըստ Սահմանադրութեան։

Հետեւապէս եթէ ասոր հակառակ ընթացք մը բռնուի, չատ մը անկանոն գործողութեանց դուռ պիտի բացուի, ինչպէս որ փորձով օրինակը ուստանք քանի մը թաղերու մէջ երբ թաղական ընտրելեաց ցուցակները պատրաստուեցան։ Ակնարկեմ թաղերուս ընտրողական ժողովները՝ խիստ կարճ ու կարուկ միջոց մը դտան ընտրելեաց ցուցակները չինելու համար. պարզապէս ինքզինքին ընտրեցին և ինքզինքին արժանի տեսան թաղական խորհրդականութեան հերոսներ ներկայանալու։ Եթէ միւս թաղերէն առ դործադիր Յանձնաժողովն եկած ցուցակներն ալ նոյն ոգւով չինուած են, կը հրաւիրեմ անոր ուշադրութիւնը այս կէտիս վրայ, և այժմէն կը դուշակեմ որ եթէ երեսփոխանաց ցանկերն ալ՝ դէ ընտրելի ժողովոց միջոցաւ պիտի պատրաստուին, տարակոյս չկայ որ թաղական խորհրդականներէն հերոսներ ինքզինքին երեսփոխաններ ալ ընտրելի պիտի ընծայեն։ Իրաւ է որ ընտրողք այս ցուցակներէն դուրս եղող անձանց ալ քուէ տալու իրաւունք ունին, սակայն փորձառութեամբ դիտենք որ տասն ընտրողէն դըրեթէ ութը ցուցակին կը հետեւին և դրուէն ընտրելի դտնելու կամ ժամանակ չենուններ և կամ ծանօթութիւն։ Այս փորձը բաւական ապացոյց մը պիտի ըլլայ օրինաւոր թաղական խորհուրդներէ բաղկացեալ ընտրողական ժողովներ կազմելու, երեսփոխանական ընտրելեաց ցուցակները չինել տալու և հսկողութեան գործն ամենոյն յանձնելու անժխտելի կարեւորութեանը, որով ընտրանապէս հարկ կըլլայ որ նախ թաղական խորհուրդներն ընտրուին և ապա երեսփոխանութիւնը։ Թէպէտ և արդէն չատ մը թաղեր այս բանիս համոզուած են, սակայն ոմանք ասոր հաճութիւն չունենալու ապօրինաւորութեան միտելէն զատ՝ ապօրինաւորագոյն փափաքմ'ալ կը տածեն արդի թաղական խորհուրդները անլուծանելի տեսնելու։

Բայց այս թաղական խորհուրդները՝ որ բարեբաղդաբար սակաւաթիւ են, ինչու համարնոր քուէարկութենէ մը կը վախնան։ Կամ օրինաւոր են կամ չեն. եթէ օրինաւոր թաղական խորհուրդներ են, ըսել է որ թաղին համարումն ու վստահութիւնը կը վայելեն, և անտարակոյս նորոդ ընտրութեան առեն վերըսոյն իրենք պիտի ընտրուին և հետեւաբար քուէից արդիւնքէն վախ մը չպիտի ունենան։ Իսկ եթէ չընտրուին, ըսել է որ կամ ապօրինաւոր են և կամ թաղին վստահութիւնը կորուսած, և հետեւաբար յանիրաւի կը վարեն իշխանութիւն մը, յորմէ զատուելու տնաճութիւն ցոյց տալով, զանի չարաչար և՛ վնաս թաղեցւոց գործածելու ալ հակում մը յայտնած կըլլան և իրենց անուան պատիւ չեն բերեր։

Բայց դարձեալ այս կէտը գործադիր Յանձնաժողովին դիմանալու բանն է. եռ լոկ իմաստնաջին կարծիքս յայտնելով կը կրկնեմ՝ որ միշտ այն կողման կը միտիմ ուր սկզբունք մը՝ ընդհանուր և հետեւապէս ճշմարիտ և հիմնական կերպարանք մը կ'ստանայ։ Այս կերպարանքը՝ նոյն իսկ ընդհանուր քուէարկութիւնն է, որ անսահմանէ և ամէն քանանի հինգ տարին լրացընող անհատին մատչելի։ Արդ՝ ըստ Սահմանադրութեան թաղական խորհուրդներն ընդհանուր քուէարկութեամբ պիտի ընտրուին. իսկ երեսփոխանութեան ընտրողութիւնը 75 զուրուշ տրոց և անձնական արժանեաց վրայ սահմանուած է։ Հետեւապէս առաջինն աւելի ընդարձակ և ամենարդար հիմանց վրայ դրուած է, և այս հիմը կանխագոյն դնելն է բանաւորն ու օրինաւորը։ Ասկէց զատ՝ երեսփոխանական ընտրութիւնը թաղական ընտրութենէն առաջ կատարելը՝ անուղղակի կերպիւ չունեւորին իրաւունքը յատիչատակել է, իրաւունք մը՝ որ բարոյական յարգելի հանդամանաց վրայ հիմնուած է։ Վասն զի այն որ երեսփոխանի ընտրող ըլլալու նիւթական կարողութենէն զուրկ է, կրնայ չատ աղէկ երեսփոխանի ընտրութեան հակող ըլլալ, և բարոյական արժէք մը ունենալ թաղին մէջ՝ որ իրօք մեծարելի է։

Սակայն ամենէն զարմանալի բանն այն է որ ասդիս անդին պարտած տարաձայնութիւնները ենթադրութեանց արդասիք են։ Վասն զի ես չեմ կրնար առայժմ ոչ ոք բառնալ գործադիր Յանձնաժողովին դէմ, քանի որ անոր մէկ հիմնական գործը չեմ տեսած։ Ցեսածս սա է որ մինչեւ այսօր լոկ պատրաստութիւններ կընէ, ցուցակներ կուդէ, իւր չէնքը չինելու համարներիները եւ տարերքը կը պատրաստէ. եւ ցաւալի է որ սոյն չէնքն աւազի վրայ չի կանդներ թաղական խորհրդոց կազմութիւնը նա ձգելով։

Այսօրուան օրս գործադիր Յանձնաժողովը մեծ պարտք մը ունի կատարելիք եւ արտաքին մասնական կարծեաց ճնշմանէ պէտք չէ որ ընկճի, այլ Սահմանադրութեան անթերի գործադրութեանը միտ դնէ՝ ընդհանուր ազգին օգուտն ու շահը մտածելով։ Այս կամ այն թաղը բնաւ իրաւունք չունի անոր բռնած եւ հետեւելիք ընթացքը վրդովելու, քանի որ ազ-

դովին ընտրուած, նոյն իսկ ազգին կենդանի կամքն է։ Մեծ եւ մեծ պատասխանատուութեան ներքեւ կիյնայ եղիէ այնպիսի երեսփոխանութիւն մը յառաջ բերել, որ ազգին հարազատ եւ օրինաւոր փափաքանաց ծնունդը չըլլայ։ Պէտք է մոռանալ որ դալիք երեսփոխանութիւնը տասնսարի չարունակ ազգին կառավարութեան ղեկը եւ բազդը իւր ձեռքը պիտի ունենայ, եւ իւր կազմութեանը համեմատ կրնայ անոր յառաջադիմութեան կամ կործանման պատճառ ըլլալ։

Իսկ անոնք որ կը գանգատին թէ գործադիր ցանցնաժողովը դանդաղութեամբ կը քալէ, պէտք է մոռանան որ անոր պաշտօնը խիստ ծանրակշիռ է եւ փափուկ։ աւելի լաւ է ծանրը բայց հաստատ չէնքը, քանթէ չուտով եւ վերի՛ վերոյ։ Նա մանաւանդ փոխանակ դանդատ եւ բողոքներ բառնալու, իւրաքանչիւր թաղ պարտաւոր է գործադիր ցանցնաժողովին տնօրէնութիւնները փութով գործադրել, քան թէ անոնց ընդդիմութիւն ընելով գործին յառաջադիմութեան խոչնդոտ ըլլալ, ինչպէս որ լսածնուս նայելով քանի մը թաղեր կընեն եղեր։

Մեծարգոյ խմբագիր, այս խորհրդածութիւններս ձեր պատուական լրագրոյն մէջ հրատարակելիով խնդրելով, մնամ յարգանօք

Կ. Պոլիս 8 մայիս 1863 Ա.ԲԴ.

Ազանդ-գալէէն ապրիլ 17 թուով հեռաւոր տեղեկութիւնը կը գրեն մեզ, զոր արժան կը համարինք հրատարակել ցոյց տալու համար թէ՝ գաւառներն ի՞նչ աստիճան մեծ բաղձանք ունին եւ պէտք կ'զգան ազգային կանոնաւոր վարչութեան մը, որոյ չըլլալէն գրեթէ ամեն տեղ ազգային գործերն անկարգ եւ անկերպարան վիճակի մը մէջ են։

«Ընտիր է ինձ պատմել քաղաքիս Ընթերցասիրաց ընկերութեան եւ ժողովրդեան ջերմեռանդ համակրութիւնն ու ուրախութիւնը երբ պատուական լրագրոյդ մարտ 29 թուոյն մէջ Ազգային սահմանադրական կանոնագրութեան կայսերական բարեխնամ կառավարութեան կողմանէ հաստատուելն ու շնորհուիլը, եւ նոյն պատուական օրինագրին մէկ քանի մասը կարդացինք։

«Նոյն օրը քաղաքիս բոլոր ժողովուրդը յատկապէս աղօթք եւ բարեմաղթութիւններ ըրաւ բարեխնամ Ինքնակալ կայսեր անգին կենացն ու անսասան բարօրութեանը եւ ազգային Սահմանադրութեան յարատեւ հաստատութեանը համար։ Ակիսակի օրն ալ քաղաքիս դըպրոցական տղայքը շալակի հագած եւ քահանայք յետ աւարտման եկեղեցւոյ շուրջառներով բոլոր ժողովրդեան հետ քաղաքէն դուրս պարտէզ մը գացին այլ եւ այլ ազգային երգերու ներդաշնակաւոր նուագներով, ուր հրաւիրուած էին նաեւ քաղաքիս մէջ գտնուած մէկ քանի օտար ազգաց փոխ հիւպատոսներն եւ ուրիշ ազգէ երեւելի անձինք։ Եւ հոն հայկերգի մը պատրաստած ըլլալով Ընթերցասիրաց ընկերութեան միջոցաւ, մինչեւ դիշերուան ժամը երկուքը ուրախութեամբ անցուցին։ Եւ իւրաքանչիւր ոք իր տունը քաշուեցաւ։ Եւ նոյն օրէն՝ ի վեր անձկանօք կ'սպասէ Սահմանադրութեան դրծադրութեանը համար գաւառները դրկուելիք հրահանգներուն, որպէս զի տեղւոյս ազգային գործերն ալ ըստ այնմ բարեկարգին։»

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հիներէն յայտնի է ամեն ազգայնոց որ բաւական ժամանակէ՝ ի վեր Ազգային ընդհանուր տոյց վճարումը զանազան ազգատոյն պարագայից պատճառաւ դադարած է։ Այս դադարման ժամանակ Լսաուրն ժողովը իւր պաշտօնը վարելու սկըսաւ, եւ աւելորդ է մանրամասն յայտնել՝ թէ ո՛րչափ նեղութիւն կրեց եւ տակաւին կը կրէ ազգային երմոական վիճակին ծանրութենէն։ Մէկ կողմէ ազգային գործոց անօրէնութեան անընդհատ զբաղելու ատեն, միւս կողմէն շատ մը պարտատերաց խօսք հասկցուցնելու հոգն ունի։ Սակայն այս օրերս Պատրիարքարանի դրամական վիճակը այնքան ծանրացաւ, պարտքերը այնքան դիւրուեցան, եւ մանաւանդ օրական ծախուց հոգատարութիւնը այնքան դժուարացաւ, որ Խառն ժողովը ուրշեց մայրաքաղաքիս քանի մը եկեղեցականներէն փոխառութիւն մը ընել քիչ մը ժամանակի մէջ վճարելու պայմանաւ։ Ուստի արդէն քանի մը նշանաւոր եկեղեցեաց յատուկ գրութիւններ ուղղուեցան, որ փոխառութենէ իրենց ինկած բաժինը Ազգային վարչութեան հասցուցնելու ազգասիրատպէս հոգ տանին, եւ անոր այս մասին կրած բեռը թեթեւցուցնեն՝ ի պատիւ Ազգին։ Այսպէս զի փոխառութենէ գալիք գումարը ոչ միայն ազգային Պատրիարքարանի վերաբերեալ պարտուց պիտի դործածուի, այլ եւ անոր օրական ծախուց՝ որ անհրաժեշտ են։ Յուսալի է որ յիշեալ եկեղեցականները սոյն որոշման հարկաւորութիւնը ճանչնալով, կը փութան Խառն ժողովոյ խնդիրը մինչեւ տասն օր կատարելու։ ապա թէ ոչ՝ Խառն ժողովը պիտի բռնադատուի իւր դործը դադարեցընել, եւ բոլոր ազգային գործերը եւ Պատրիարքարանը երեսի վրայ ձգել, որով կընայ մեծ անպատեհութիւններ յառաջ դալ։

10 մայիս 1863

Ի Պատրիարքարան Հայոց

Կ. Պոլիս

Ատանայէն մայիս 5 թուով հետեւեալը կը գրեն մեզ։

«Սկսէ առաջ ձեր պատուական լրագրոյն միջոցաւ Դեր. Տ. Ներսէս արքեպիսկոպոսին Սիլիկիա դալն ու հոն ըրած բարեկարգութիւնները մի ըստ միոջէ հաղորդուած էր ազգայնոց, որոնք անասելիօրէն մեծապէս ուրախացան Դեր. արքեպիսկոպոսին անձնուէր ջանքերը եւ գեղեցիկ ազգասիրութեամբ դպրոցներ բանալը, ընկերութիւններ հաստատելը, ազգային գործոց մատակարարութեանը համար կանոնաւոր ժողովներ դումարելը լսելով, եւ ասոնք այնպիսի երկրի մը մէջ՝ ուր մինչեւ ցայժմ կանոնաւոր դպրոց, ընկերութիւն եւ ժողովք բառերուն ինչ նշանակութիւն ունենալն անդամ չէին դիտեր։ Դեր. արքեպիսկոպոսին արդիւնքը միայն բարեկարգութիւններ ընել չեղաւ, այլ նաեւ զանոնք այնպիսի հիման մը վրայ կանգնել, ուր յարատեւ լինին։ Այս բարձիս ճշմարտութեանը իբր մի մեծ ապացոյց Սսոյ վանքին մէջ հաստատեալ կղերական դպրոցին յառաջադիմութիւնն է։ Ցիրաւի ալ՝ բերկրութեամբ սրտի կը տեսնենք թէ նորահաստատ դպրոցը մեծամեծ յառաջադիմութիւններ ըրած է իւր հաստատութենէն՝ ի վեր։ Նորընծայ Խորէն վարպետին անխոնջ ճգամբը աշակերտները քերականութեան, կրօնագիտութեան, Հայոց պատմութեան եւ թուաբանութեան եւ այլն մէջ զգալի կերպով յառաջացած են։ Պատդար է մեզ յուսալ որ քիչ ժամանակէն Սիլիկիոյ ազգայինքը քաղաքակրթութեան փրկարար նշոյլներով լուսաւորեալ՝ եւ նահանգիս ազգաբնակ ժողովրդեան վիճակը բարեբաւեալ պիտի տեսնենք։

«Չեմ կրնար համառօտ նամակս վերջացընել, առանց Պահանգիս նոր կուսակալ փաշայ Էլի Բիզա փաշային՝ ժողովրդեան երջանկութեանն ու բարօրութեանը համար ըրած ջանքերը յիշելու։ Տեղւոյս բնակիչքը անխտրաբար կօրհնեն Սուլթան Աբդիւլ-Ազիզ արքայն, իրենց այսպիսի արդարասէր, խոհեմ եւ խելացի կուսակալ մը շնորհելուն համար։ Գիտէք, մեծապատիւ տէր, թէ փողոցներուն աղտոտութիւնն է մի մեծ պատճառ քաղաքիս օդին ապականութեանը։ փաշայ Էլի Բիզա փաշան մասնաւոր հոգ տանելով հասարակաց առողջութեան այս ամենահարկաւոր մասին, բոլոր բնակչաց երախտագիտութեանը արժանի եղաւ։ Տարակոյս չունինք որ Էլի Բիզա փաշային անկողմնասէր եւ արդարասէր կառավարութեամբը այս նահանգը պիտի ծաղկի եւ պիտի ապասի այն անկարգութենէն որոնք կիշխէին նախկին կուսակալաց ակարութեանը պատճառաւ։

Ն. Գ. Շահպազեան։»

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մայրաքաղաքիս անդղլիական դեսպան Ս. Սըր Հենրի Գուլվը երկուշաբթի օրը օդոստափառ Ինքնակալին ներկայանալու պատիւն ունենալով՝ Անգղիոյ Ս. թագուհւոյն մէկ ինքնագիր նամակը մատուց, որով Պալէսի իշխանին ամուսնութիւնը կը ծանուցանէր վեհափառ Սուլթանին։

—Սերվիոյ գործերուն կարգադրութեանը համար Գէլիբատի մէջ կազմուած յանձնաժողովն իր պաշտօնը լմնցուցնելով ցրուեր է, և Անդղիոյ ու Ռուսիոյ կառավարութեանց կողմէն նոյն՝ յանձնաժողովին մէջ գտնուող անդամները Սերվիոյ մէջ պարտելու ելեր են։

—Անցեալ շաբթու Անատոլուի թղթաբեր սուրհանդակներէն Իզմիր և Դամասկոս բանող թիւը 800·000 ղուրուշի դումարով մը Ս. Պօլիս դալու ժամանակ Եալովայի նահանգին մէջ Լեֆքեի և Զինիզնիկի մէջ տեղերը 28 դողերու հանդիպելով զարնուեցաւ։ Սուրհանդակներէն մէկը մեռաւ, մէկը վիրաւորեցաւ։ Դողերէն մէկն ալ մեռաւ։ բայց վերջապէս չարադործները 30000 ղուրուշի դումար մը յափշտակելով փախան։

Այս լուրը Նիկոմիդիոյ կայսերական քննիչ Ս. սեմ. Աշմէա Ս. Էֆիք Էֆէնտիին ականջն հասնելով, անմիջապէս Լեֆքե գնաց և տեղւոյն ոստիկանութեան գլխաւորներն և քաղաքիս գլխաւոր գեղացիներ հեռն առած՝ աւազակներուն պատսպարան եղած անտառը գնաց պաշարեց, և սաստիկ կռուէ մը եւեւ՝ գողերէն ինը սպաննելով բոլոր գողցուած բաները ձեռք ձգեց։

—Ռակուզայէն մայիս 1 թուով կը գրեն թէ Թրէպլինէի մէջ նոր խռովութիւններ պատահեր է։

Նախընթաց թուով գրած էինք թէ Թրէպլինէի տեղական կառավարութիւնը հրաման ըներ է որ տաճիկներուն փլցուցած յունաց դպրոցին տեղը աւելի մեծ մը շինուի քաղաքին ծախքովը։ Այս լուրը Թրէպլինէի շրջակայքերը տարածուելով՝ բազմաթիւ տաճկի կանայք գէնք առեր, Թրէպլինէի տաճիկ ժողովրդեան հետ գացեր միացեր են, որպէս զի յունաց դըպրոցին շինութիւնը խափանեն։ բայց Թրէպլինէի մէջ գտնուած կանոնաւոր զօրաց գունդերը զանոնք ցրուեր և շատերն ալ բռներ Մոսթար տարեր են, ուր բանտարկուեր են։

—Մայրաքաղաքիս մէջ ժամանակէ մը՝ ի վեր հաստատուած օսմանեան Ռուսական ընկերութիւնը Զիլէք բազարի թաղին մէջ դատարան մը բացած է, ուր յառաջիկայ կիրակի օրէն սկսեալ ամեն կիրակի ժամը չորսին արքունի ճարտարապետութեան դպրոցի դասատուներէն հազարապետ Հաֆըզ Հմէտ էֆէնտին ճարի թուաբանութիւն դաս պիտի տայ Ռուսերէն դաս առնելու փափաքողները պէտք է որ որոշեալ ժամէն քիչ մը առաջ հոն գտնուին և տրուած դասը ադէկ սովորելու համար հետերնին մատիտ մը և տետրակ մ'ալ ունենան։

Այսպիսի դասատանին մէջ այսուհետեւ ուրիշ լեզուաց և գիտութեանց ալ ձրի դասախօսութիւն պիտի ըլլայ, որոց համար որոշուելիք օրերն ու ժամերը հետաքրքրեսէ պիտի ծանուցուին։

—Ուրբաթ օրը Թրէսթի և Հէսթէնտէի ճամբով բազմաթիւ Գերմանացի ուղեւորներ հասան մայրաքաղաքս Օսմանեան արուեստասիրաց և ուրիշ երեւելի շէնքերը տեսնելու համար։

—Իզմիրէն գրուած նամակները կը ծանուցանեն թէ Հռոդոսի երկրաշարժէն անպատապար մնացած խեղճ բնակիչներուն դրամական օգնութիւններ հաւաքելու համար մասնաւոր յանձնաժողով մը կազմուեր է տեղւոյն կուսակալ Հմէտ փաշային հրամանաւը, և արդէն հազար երկու հարիւրի չափ օսմանեան լիրա ողորմութիւն հաւաքուեր է։

—Անդղիոյ լրագիրները կը ծանուցանեն թէ անցեալներն Ամերիկա երթալու համար Լիվերբուլէն մեկնող Անկլոսաքսօն անունն շոգենաւը Ամերիկայի ծովեղերքներուն վրայ ցամաքն իջնալով, մէջը գտնուող 440 հոգիէն 207ը միայն կրցեր են ազատիլ։ Իսկ մնացեալ 233 հոգին շոգենաւով հանդերձ ծովասոյզ եղեր են։

—Սերասարը Էքբրեմ Խարձ։ Լօմէր փաշան օգափոխութեան պատճառաւ Եկեքշաբթի օրը Գրուսայի հանքային ջուրերը դնաց։

—Թէրճիմանը Հվալին մէջ կը կարդանք թէ առևտրական դործոց պաշտօնատան կողմէն տաճկերէն նոր շաբաթաթերթ մը պիտի հրատարակուի, որ արհեստական և առևտրական օգտակար նիւթերու վրայ դրեալն դատ, առևտրական դործոց պաշտօնատան մէջ տեսնուած դործերուն և Տաճկաստանի ամեն կողմն ամսէ ամիս կատարուած առևտրական դործառնութիւններուն բովանդակութիւնը և յիշեալ պաշտօնատան վերաբերեալ ծանուցումներն ալ պիտի հրատարակէ։

—Եղբարս Լրագրի մէջ դրուած հեռագրաւոր մը կը ծանուցանէ թէ տեղւոյն օսմանեան դեսպան Հալիլ պէյը՝ օգոստափառ Ինքնակալին իւր մայրաքաղաքն ըրած բարեյաջող վերադարձին առթիւ մեծահանդէս կոչունք մը ըներ է, որուն ներկայ գտնուեր են տերութեանց դեսպաններն և 300ի չափ երեւելի ռուս աղնուականներ։

Այսկէց դատ շքեղ պարահանդէս մը տուեր է, որուն 800էն աւելի անձինք հրաւիրեալ են եղեր։

—Բանի մը շաբաթէ՝ ի վեր մայրաքաղաքիս և արուարձաններուն մէջ յանախ յանկարծական մահեր կը պատահին։

Անցեալ ուրբաթ օր հայ սեղանաւոր մը՝ Նարաձեան Սոեփան աղան՝ որ ազնուաբարոյ և ուսումնասէր անձ մ'էր, Լանկայի յունաց Ս. Թորոս եկեղեցւոյ փողոցին մէջ կախաղանաձեւ ինկաւ և Գումգապու հայոց Պատրիարքարանը փոխադրուելով, թէպէտ ամեն պէտք եղած դարմաններն՝ ի դործ դրուեցաւ, բայց ճար մը չըլլալով հեռաւեալ օրը իւր մահկանացուն կնքեց 39 տարեկան հասակին մէջ, յանմիջապէս սուգ իւր լծակցին և մանաւանդ տարաբաղդ ծնողացը՝ որոց ծերութեան նեցուկն ու միխիթարութիւնն էր։

—Տաճկաստանի մէջ բանտարկի մշակութեան օր ըստ օրէ ծաղկելուն վրայ տարակոյս չէ մնացած։ Անդղիոյ Մանչէսթէր քաղաքին մէջ եղած հրատարակութենէ մը կը տեղեկանանք որ 1861ին վեց հարիւր երեսուներեք կենդինար բամբակ փոխադրուած է Տաճկաստանէն Անդղիա։ 1862ին այս դումարն եղած է մինչեւ 42·212 կենդինարի, իսկ ներկայ տարւոյս սրդիւնքը ձեռնհաս անձանց կարծածին նայելով՝ 100·000 պարկայի կամ 700·000 կենդինարի պիտի երթայ։ ուստի յայտնի կերեւի թէ քիչ ժամանակի մէջ Տաճկաստան մեծ յառաջադիմութիւն ըրած է մշակութեան այս կարեւոր ճիւղին մէջ՝ ուրիշ երկիրներու հետ բաղդատելով։

— Անդղիոյ հասարակաց կրթութեան պաշտօնեան Անդղիոյ ժողովրդեան կրթական վիճակին վրայ տարեկան յայտագիր մը խորհրդարանին ներկայացընելով, կը տեսնուի որ Անդղիոյ ժողովրդեան 100ին 11 մանչ և 100ին 18ը աղջիկ դրել կարդալ չեն դիտեր։ իսկ Լոնտրայի մէջ կարդալ դրել չդիտցողներուն թիւը հարիւրին վեց հարիւր կելնէ։ Այս տեղեկութենէն զատ նոյն յայտագրին մէջ կը տեսնուի, որ անցեալ տարի Անդղիոյ մէջ 696000 Ֆունդ եղեր է, որոնցմէ 44·157ին հայրն անծանօթ է եղեր, և նոյն տարին 405·000 ալ մարդ մեռեր է՝ մեծ մասը հասուն հասակի մէջ։

—Այս օրերս Դանդիոյ մէջ տասը տարուոյ երկրագործական նոր մեքենայ մը հնարուեր է, որ վեց ձիի ոյժ ունի և չորս հոդով կը կառավարուի եղեր։

Յիշեալ մեքենան Դանդիոյ Ս. Նաթէն կայսեր ներկայութեամբը փորձը-

ւելով տեսնուելը է՝ որ մէկ օրուան մէջ քառասուն հոգիի տեսնելիք գործ կը կատարէ խիստ կանոնաւոր և գոհացուցիչ կերպով։ Հետևաբար մեծ գովեստի արժանի եղեր է։

— Անգղիոյ լրագրները կը ծանուցանեն թէ Աւստրալիայի երկրագործ մշակներուն մեծ մասը ոսկի ժողվելու համար Օրէնտայի նոր կղզին գացած ըլլալով, երկրագործութիւնը երեսի վրայ մնացեր է Աւստրալիայի մէջ, և հետևաբար Աւստրալիացիները մեծագումար ըստակ զրկեր են Անգղիա, որպէս զի անգործ մնացած բամպակի գործաւորներէն ուզողը Աւստրալիա երթայ։ Այս բանիս համար Անգղիոյ մէջ ալ դրամական օգնութիւններ հաւաքուելով և կառավարութիւնն ալ ամեն մէկ գացողին 5 լիրա տալու յայտարարութիւն ընելով, մէկ շաբթուան մէջ ութ հազարէն աւելի գործաւորներ Աւստրալիա երթալու համար դրուեր են։

— Յունաստանի կառավարութիւնը վերջին օրերս Անգղիոյ մէջ փոխառութիւն մ'ընել որոշելով, թէ՝ այսքան փոխառութեամբն և թէ՝ Յոնիական եօթն կղզիներուն 60 000 000 արտիսի պարտքովն 300 000 000 արտիսի չափ պարտք պիտի ունենայ Անգղիոյ, որուն համար տարին 15 000 000 արտիսի տոկոս պիտի վճարէ, որ իր դրամական կարողութենէն շատ վեր է։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՍԷՐՍԷՐԻ ԵՒՀՈՒՏԻ

ԵԱՆԻ

ԹԱՓԱՌԱԿԱՆ ՀՐԵԱՑ

Գաղղիացի Լօժէն Սիւ անուն հրաշակաւոր մատենագրին այս երևելի հեղինակութիւնը՝ որ գրեթէ ամեն ազգայ լեզուաւ թարգմանուած է, Միւնատիի Էրճիաս դադարեալ լրագրին խմբագիր արդոյ Պ. Կարապետ Փանոսեան հայերէն տառերով տաճկերէն լեզուի թարգմանած տեսար առ տեսար հեռագրեամբ հրատարակել սկսաւ, և արդէն առաջին տեսլին ալ ելած է քառածալ գիրքով և մաքուր տպագրութեամբ։

Թափառական հրեայի տարեկան գինը 2 օսմանցի լիրա է, մէկը կանխիկ, միւսը գրքին կէսը տպուած տաեն հատուցանելի։ Մէկ տեսլը 16 երեսէ կը բաղկանայ և 100 փարայի պիտի ծախուի։ Իսկ դաւառներու համար միայն 40 ղուրուշ ճամբու ծախք պիտի առնուի։ Կը հրատարակուի ամեն հինգշաբթի օրերը։ Տպագրութեան տեղերն են Կ. Պոլիս Վարագի խանին վերնայարկը Պ. Կ. Փանոսեանին 1 թիւ սենեակը։ Իսկ դաւառներու գործակալներն են, Իզմիր, Մանուկ աղա Խաչիկեան։ Լարիսէ, Թոլոս աղա Յոհաննէսեան։ Պրուսա, Կապրակեա աղա Փափազեան։ Կեսարիա, Յակոբ աղա Փանոսեան։

ՆՕՄԱՆԻՅՄՈՒՆԻՐ

Զաքմաքճիլար փողոցին վերի ծայրը Լոքանդաճի Պ. Յոհաննէսը Մատաճի Պ. Յարութիւնին հետ ընկերանալով, կը ծանուցանէ հասարակութեան որ թէ՝ հարսնիքներու և թէ՝ որ և իցէ կոչունքներու համար ամեն տեսակ սեղանի սպասներով ծառայելու և թէ զանազան կերակուրներ խմորեղէններ և անուշեղէններ եփելու և միանգամայն սեղանին ծառայութիւնն ընելու պատրաստ են, և կը յուսան որ թէ՝ դիւրաղնութեան և թէ՝ մաքրութեան մասին գոհ կընեն պէտք ունեցողները, որոնք ամեն օր կրնան տեսնուիլ իրենց հետ վերոյիշեալ Լոքանդան։

Էյնաճիներուն վերի ծայրը մահալլեպիճի խանութին վրան միլք թէլլալի Մաթոսեան Մ. Պ. Յակոբը խանութ մը բացած է, ուր որ և իցէ անշարժ ըստացուածք մը ծախել կամ գնել և կամ ուրիշ անշարժ ստացուածքի կամ որ և իցէ ապրանքի հետ փոխանակել ուզողներուն ծառայելու պատրաստ է։ ուստի կը ծանուցուի հասարակութեան՝ որ այնպիսի պէտք մը ունեցողները վերոյիշեալ տեղն ամեն օր գինքը կրնան գտնել, և պէտք եղածը անոր հետ խօսիլ։

Պէշիկթաշի Հայկազեան ընկերութեան արդեամբը տպուած գրքերը։

Առաջնորդ Հայ ընթերցանութեան կամ նոր քերական և հեղարան։ գին մէկ ղուրուշ։ Պարտք տպայոց գին 4 ղուրուշ։ Գալատիսելիք մանկանց գին 3 ղուրուշ։ Թուաղիտութիւն համառօտ գին 3 ղուրուշ։ Երկրագիտութիւն գին 6 ղուրուշ։ Նոր Երկրագիտութիւն Պարագաշեան գին 8 ղուրուշ։ Անգութն Պետրոս վիպասանութիւն գին 3 ղուրուշ։ Բարոյականք Պլուտարքեայ Հատոր Բ. գին 2 ղուրուշ։ Նոյն Հատոր Գ. գին 3 ղուրուշ։

Կը ծախուի Կ. Պոլիս դրամատան Պ. Յարութիւն Մարգարեանի խանութը։

Ֆրանսերէն լեզուաւ առևտրական նամակներու պէտք ունեցող արդոյ վաճառականներուն կը ծանուցուի, որ նոյն պաշտօնը չափաւոր գնով վրան առնելու պատրաստ և յարմար անձ մը կայ։ Պէտք եղած տեղեկութիւնը կրնայ առնուիլ լրագրոյս դրասենեակէն կամ մեր գլխաւոր ցրուիչէն։

ՊՐԷՍԻԼ ԲԺԻՇԿ

Գաղղիոյ բժշկական ճեմարանը բաղմաթիւ համեմատական փորձերէ ետև հաւանեցաւ այս Պրաբսիլներուն և իր մէկ հրատարակական նամին մէջ հրատարակեց որ ուրիշ ամեն Պրաբսիլներէն գերազանց է։

Էյնչափ դիւրաւ կը կլուին որ ամենէն փոքրիկ կոկորդներն անդամ կը խաբեն, ստամոքսն ալ չեն յոգնեցներ։ Փարիզի գաղտնի հիւանդութեանց հիւանդանոցին մէջ գործածուած 100 հիւանդներու վրայ բժշկական Ճեմարանը 100 բժշկութիւն ձեռք բերաւ այս Պրաբսիլով։ Շատերուն երկու սրուակ (ֆլաքոն) բաւական եղաւ, օրը 15-20 Պրաբսիլ ալուելով, կէսը առաւօտուն ծոմ բերնուց, կէսն ալ իրիկուան ճաշէն ժամ մը առաջ։ Այս դեղին վրայ աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ստանալու համար պէտք է կարդալ ամեն մէկ սրուակի հետ դրուած տեղեկագիրը։

Կը ծախուի Փարիզ Ֆօսսուռ Սէն Տընի փողոցը թիւ 80, և Կ. Պոլիս Ռէբայի մեծ փողոցը Թէքկէի վարի կողմը թիւ 485 Ռիւպլիքաթէօռ Ժէնէռալի անօրէն Մ. Մէֆրէտիի դրասենեակը, ուր կը գտնուի նաև Էլպէսբէյրի խարանն (եաքը) ու թուղթը որ 40 տարիէ 'ի վեր Գաղղիոյ ամեն դրէլխաւոր բժշկաց հաւանութիւնն ստացած է։

Այս դեղին և խարանին խարդախեալ և շինծու նմանողներէն զգուշանալ պէտք է։

ՄՕՆԻԹԷՕՌ ԻԼԼԻՒՍԹՌԷ

ՏԷՋ ԷՆՎԱՆՍԻՕՆ

(Գիւտերու պատկերազարդ Մօնիթէօռ)

Այս լրագիրը փարիզ կը հրատարակուի ամեն անգամ մը 32—40 երես տետրակի ձևով, որ տարւոյն վերջը մեծ ուրիշ հատոր մը պիտի կազմէ երկիջեան։

Նոր գիւտերը կը հրատարակէ և նորահնար մեքենայներուն պատկերները կը ներկայացնէ հանդերձ բացատրութիւններով։

Ստորագրութեան գինն է Կ. Պոլսոյ համար տարեկան 28 ֆրանք. ասոր վրայ 7 ֆրանք ալ աւելցընելով գիւտոց արտօնագրերուն Մօնիթէօռն ալ կ'ստացուի, որ ամսէ ամիս կը հրատարակուի 16—22 երես տետրակով։

Ստորագրութեան տեղն է Կ. Պոլիս Բիւլիքաթէօռ ժէնէռալի անօրէն Պ. Մէֆրէտիի դրատունը, Բերայի մեծ փողոցը Թէքկէի վարի կողմը թիւ 485։

Օ ՏԸ ԼԸ ՖԼՕՐԻՏ

ՄԱԶԵՐԸ ԶՕՐԱՑՐՆՈՂ, ԵՒ ԱՆՈՆՑՐՆԱԿԱՆ ԴՈՅՆԸ ՊԱՀՈՂ, ԶՈՒՐ ՄԸ։

Այս ջուրը շատ տարբեր է մինչև հիմա ճանչուած ջուրերէն ու հեղուկներէն։ Ներկ չէ, այլ մազերուն բնական գոյնը կը նորոգէ։

Օգտակար և անվնաս բոյսերէ շինուած ըլլալով, այս ջուրը կարդէ գուրս յատկութիւն մը ունի ճերմկցած մազերը զօրացընելու, գլուխը մաքուր պահելու, գոյացած թեփը ջնջելու, մազերը շատցընելու և թափելուն առաջքն առնելու։

Մէկ շիշը 10 ֆրանք է։

Կը ծախուի Փարիզ Պիսէն դեղագործին խանութը Ռիշլիէօ փողոց թիւ 112, և Պուլվար Մոնմարթր 21։

Կ. Պոլիս Ռէբայի մեծ փողոցը Թէքկէի վարի կողմը թիւ 485 Մ. Մէֆրէտիի քով։

Խիստ ընտիր սափառնայի խիւլասանին որ փորձով շատ օգտակար գտնուած է շատ տեսակ ախտերու, զորօրինակ գլխու վերք, սրրաձա, թուզլու պալլամ, մայասլ, թէ նեղքին և թէ արտաքին զանազան վէրքերու, և արեան ապականութենէ յառաջ եկած ամեն տեսակ հիւանդութիւններու։

Կը ծախուի Գալաթիա թիւ 17 Լօմէր փողոցը Մերիկայի մաղազան։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԴՐԱՄՈՑ ԱՐԺՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Կ. ՊՕԼԻՍ 11 ՄԱՅԻՍ	Շաբ. 4	Բշ. 6	Գշ. 7	Դշ. 8	Եշ. 9	Ուր. 10
	Ղրշ.	Ղրշ	Ղրշ	Ղրշ.	Ղրշ.	Ղրշ.
Օսմանեան լիրա Մէճ.	101-10	101-10	101-10	101-10		101-10
Բանկոյ արծաթ						
Թահվ. Մուսթաղէ	64	64	64-20	64-20		64-25
Էսհամը ճէմիաէ հին.	53-10	53-10	54	54		54
« « նոր	53	53	53-28	53-20		53-20
« « վերջին.	57-30	57-30	58-28	58		58-3
Սէրկի 10 տար. տակ. առ.	46-20	46-20	47	47		48-20

ԱՐՄՏԻՔ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 11 ՄԱՅԻՍ

Ցորեն Թայզան	———	Ցորեն Խամայիլ կակուղ	———
» Խամայիլ	51—52	» Վարնա »	26—28
» Կալաց	———	» Պուրգազ »	———
» Բուռմէլի Պալէրք	———	» Պալէրք »	———
» Սամսօն	27—28	Եղիպտացորեն Կալացի	———
» Աղօթ կակուղ	———	» Իպրայիլ	———
» Իպրայիլ »	25—27	Գարի	9—10

Վաճառականաց մէջ կաց ընդ ամենը 80000 գրիւ ցորեն ու գարի

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

Գիտոր (Մաղը) սեր. 100 լիրա		12
Ճերմակ		—10
Գեղին հատիկ (Ճէհրի) Էնգլիզի 100 լիրա		—10-20
Բուրդ Գըրըմ կէս լուաց.	հօխա	— 8
Չի լուացուած 100 լիրա		— 6
Տաճկաստանի 100 լիրա	հօխ	— 9
Բամբակ Գըրդ-Աղամ եւ Գասապա	Հօխ. 100 լիր.	—17-20
Աստր. Կիպրոս. Ատանա	հօխա	—19
Թիֆթիկ Էնգլիզի Զանկլիրը	100 լիրա	—56
Ադիսն		·255
Քիլիրէ բանուած	«	—14
Տերեւ	«	—26
Մեղրամոմ դեղին Տրապիզոն	100 լիրա	—29
Անատօլու	«	—28
Սուսամ Բուռմիլի	հօխայ	— 2-30
Կատաւաի հունտ (Քէթէն թոխ.) Բու	Քիլ.	40
Պանտրմա	»	—44
Զէթ (Զէյթին եաղը) Ա. յմալըզ	Հօխայ	— 6-30
Կիրիտ	»	— 6-25
Աճառ (Սապօն) Գանտիա	»	— 6
Միտիլլի	»	— 4-20
Բրինձ Եգիպտոս Բէչիտ	»	— 2-30
Տիմիաթ	»	— 2-32
Տախտակ	«	——92
Տ սղրակ	«	450
Ռուսիոյ	«	—450
Քարփինա	Վարիլ 59 Հայ.	—105
Ծծումբ (քիւքիւրտ) Իտալիա	Կնդ.	
Իւմիւսլէճ ճէն. զոյգ Սնտ.	«	255
« Պէլճ. «	«	140
« Թրիէսթ «	«	80
Ռում Անդլիոյ	Կալ	15
« Ամերիկա	«	12
Սրատմաչէթ Վէնետ	«	20
« Թրիէստ եւ Գաղղ.	«	16

ՄԵՏԱՔՍ

(ԻՓԷՔ)

Ֆիլիպիւռ 40 —— եւ 41—12	410— 420
Խոզակ Պուռսա Հոր	90— 100
Պարսկաստանի . . . . . Ֆրանք	42—43—48

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

Խանէկ Ռիո եւ Դարիո	100 Հայ. լիրա	900—1100
« Մատրին եւ Սէյլան	« «	—1200
Շաքար գլ. (քէլլէ) 6-10 Լտ.	Կնդ. 100 լիրա	
« Փոչի (Թոզ)	« «	218
« Հոլ. գլուխ	« «	270
« Փոչի	« «	217
« Գաղղ. գլուխ	« «	265
« Փոչի	« «	215
Անագ (գալայ)	« «	775
Պղնձեղ (պիրինջ).	Հայ. 100 լիրա	—6
Լեղակ (Հիվիտ) Պէնկալա	« «	
« Մատրաս	«	
Որդան կարմիր (գըրմըզ)	«	55
« « արծթագոյն	«	50
« « սեռական Բ.	«	45
« « Խոնաւ	«	40
Անուշատոր (Նըշատըր)	Հայ. 100 լիրա	620
Պողպատ (Զէլիք) թիւ 0 եւ 00		145
Կապար (Գուրշուն)	«	——5-10
Թիթեղ (Թէնէքէ) զոյգ մնտուկ	«	—290
Զինք ասխտակ թիւ 7—12	Հայ.	— 4-10
Երկաթ Անգ. ճողաճիւ (Հուսլուղ)	Կնդ.	55—54
« Բիւեսցու	«	58—60

Ան լրագիրը շաբաթն անգամ մը կելլէ շաբաթ օրերը։ Ով որ կուզէ կրնայ ստորագրուիլ, Կ. Պոլիս Զինիլի խանը լրագրոյս գրասենեակը։ Իսկ դուրսերը հոգաբարձուներն են՝

ԻԶՄԻՐ. Յոհաննէս աղա Մազուստեան.
ԵԳԻՊՏՈՍ. Շահարշ աղա Այրիարեան.
ԱՆԴՐԻԱՆՈՒՊՕԼԻՍ. Մանտեսի Սուքիաս աղա Գալուստեան.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Պ. Խաչատուր Էրմասեան.
ԹՈԽԱԹ. Գէորգ եւ Յոհաննէս աղայք Աբգարեան.
ԿԱՐԻՆ. Կարապետ պատուելի Զաքարեան.
ԱՏԱՆԱ. Նազարէթ աղա Շանպազեան.
ՀԱԼԷՊ. Նիկողայոս աղա Տէր Մարգարեան.
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Պ. Տ. Մուրատեան.
ԹԷՔԻՐՏԱՂ. Յարութիւն աղա Պ. Ճամճեան
ՎԱՆ. Գրիգոր Աղա Խաճանեան.
ԽԱՐԲԵՐԴ. Պ. Գէորգ Ճաճարեան.
ԵՐԶՆԿԱ. Ընթերցասիրաց Թանգարան։
ԱՏԱԲԱԶԱՐ. Մանտեսի Յակոբ աղա Տ. Գրիգորեան.

Ուրիշ քաղաքներէ ստորագրուիլ ուզողները՝ այս տեղերուն մէկուն հետ կրնան թղթակցիլ։

Օգնական Խմբագիր — Խմբագիր-Տնօրէն
Ա. ՄԻՀՐԴԱՏ ԳԷՈՐԳԵԱՆ — Կ. Ս. ԻԹԻԻՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ
Կ. ՊՕԼԻՍ ՉԻՆԻԼԻ ԽԱՆ